

Autorski tekst: *Gordana Dragošev*

Znanje nije moć ako se ne deli - šta gubimo kada ne saradujemo?

Znanje po svojoj prirodi nije statično. Ono nastaje, raste i ima smisao tek kada se prenosi. U trenutku kada ga zadržimo za sebe, ono prestaje da bude alat razvoja i postaje granica — između ljudi, profesija i mogućnosti.

U zdravstvu i obrazovanju to se vidi jasnije nego bilo gde drugde. Nijedna profesija ne funkcioniše izolovano. Iza svake odluke, postupka, intervencije ili edukacije stoji mreža ljudi koji moraju da razumeju jedni druge. Ipak, u praksi se često dešava suprotno — znanje ostaje zatvoreno u okvirima institucija, odeljenja ili pojedinačnog iskustva.

A kada nema razmene, gubi se ono najvažnije: kontinuitet kvaliteta.

Tamo gde bi trebalo da postoji timski rad, nastaju paralelni sistemi rada. Tamo gde bi interdisciplinarnost trebalo da bude snaga, pojavljuju se granice. A tamo gde bi saradnja trebalo da bude prirodna, često je svedena na formalnost.

Zato pitanje nije samo „da li imamo znanje“, već „da li ga delimo na način koji ga čini korisnim“.

Umrežavanje nije tehnička reč. Ono je način razmišljanja. To je odluka da ne posmatramo znanje kao ličnu prednost, već kao zajednički resurs. Timski rad nije samo organizacija posla — to je sposobnost da priznamo da rezultat jedne osobe nikada nije dovoljan bez doprinosa drugih. Interdisciplinarnost nije trend, već nužnost savremene prakse.

„Mreža zajedničkog znanja“ nastaje upravo iz te potrebe — da se prostor između profesija, iskustava i generacija ne posmatra kao praznina, već kao mesto susreta. Kao prostor u kome se znanje ne čuva, već razmenjuje. Ne potvrđuje, već nadograđuje.

Jer ono što izgubimo kada ne saradujemo nije samo informacija.

Gubimo širu sliku. Gubimo preciznost. Gubimo sigurnost u odluci. A najviše od svega — gubimo priliku da budemo bolji nego što možemo sami.

Znanje koje se deli ne umanjuje se. Ono se umnožava.

I upravo tu počinje svaka istinska promena.

...i upravo zato svaka istinska promena ne počinje u sistemu, već u načinu na koji ljudi odluče da se povežu.

U savremenoj praksi, najvažnije znanje često nije ono koje se nalazi u udžbenicima, već ono koje nastaje u kontaktu — između iskustva i teorije, između različitih profesija, između onoga što znamo i onoga što tek učimo da prepoznamo.

Svaka razmena znanja je istovremeno i proces razbijanja granica. Granica između “moje” i “tvoje” struke, između formalnog i praktičnog znanja, između uloge i čoveka koji tu ulogu nosi. U tom prostoru nastaje ono što nazivamo savremenom kompetencijom — sposobnost da se razume šira slika, da se prepozna kontekst i da se odluke donose u saradnji, a ne u izolaciji.

Zato umrežavanje nije organizacioni oblik, već profesionalna odgovornost. Ono podrazumeva spremnost da se znanje ne čuva kao individualna prednost, već da se deli kao zajednički resurs koji unapređuje sistem u celini.

U obrazovanju i zdravstvu, to znači prelazak sa individualnog pristupa na integrisani model razmišljanja i rada. To znači da se svaki stručni susret, svaka edukacija i svaka razmena iskustva posmatraju kao deo jednog šireg procesa — procesa izgradnje kvaliteta koji prevazilazi pojedinca.

Upravo u tome leži suština „Mreže zajedničkog znanja“ — u stvaranju prostora gde znanje ne završava sa jednim čovekom, već se nastavlja kroz druge. Gde se iskustvo ne zatvara, već prenosi. I gde svaka nova veza u mreži postaje nova tačka jačanja celokupnog sistema.

Jer znanje koje ostaje zatvoreno vremenom slabi.

A znanje koje se deli — raste, povezuje i menja stvarnost.

U tom rastu, ključnu ulogu imaju ljudi koji prepoznaju da savremeni profesionalni identitet više ne može da se zasniva samo na stručnosti unutar jedne oblasti, već na sposobnosti da se ta stručnost poveže sa drugima. To je prelazak iz “ja znam” u “mi razumemo”.

Takav pristup menja i način na koji posmatramo učenje. Učenje više nije faza koja se završava diplomom, već kontinuirani proces koji traje kroz celu profesionalnu praksu. Svaki susret sa kolegom iz druge discipline, svaki zajednički slučaj, svaka razmena iskustva postaje prilika za novo razumevanje i korekciju sopstvene prakse.

U tom kontekstu, greške više nisu samo individualni propusti, već i sistemski signali. One ukazuju na to gde komunikacija nije bila dovoljno jasna, gde saradnja nije bila dovoljno razvijena ili gde znanje nije bilo dovoljno podeljeno. Upravo zato, kultura saradnje podrazumeva i kulturu učenja iz prakse — bez straha, ali sa odgovornošću.

Kada se znanje posmatra kao mreža, a ne kao linija, tada i odgovornost postaje zajednička. Svaki učesnik u tom sistemu ima ulogu u njegovom kvalitetu. Nema izolovanih tačaka — postoji samo povezanost koja može biti jača ili slabija, ali nikada ne prestaje da postoji.

Zato je zadatak savremenih profesionalnih i obrazovnih sistema da ne proizvode samo pojedince sa znanjem, već povezane nosioce znanja. Ljude koji razumeju da njihov doprinos ima punu vrednost tek kada je u odnosu sa doprinosom drugih.

„Mreža zajedničkog znanja“ upravo tu ideju pretvara u praksu — kroz edukaciju, razmenu i stvaranje prostora u kojem se znanje ne završava, već nastavlja.

I možda je upravo to najvažnija promena savremenog doba: shvatanje da napredak više ne dolazi iz izolovanih tačaka izvrsnosti, već iz povezanih sistema razumevanja.

Jer tek kada se znanje spoji — nastaje celina koja može da menja praksu, institucije i društvo u celini.

A ta celina nije nešto apstraktno. Ona se gradi svakodnevno — u razgovorima između kolega, u zajedničkim analizama slučajeva, u edukacijama gde se različita iskustva susreću bez hijerarhije, i u trenucima kada se neko znanje iz jedne prakse prepozna kao rešenje u drugoj.

Upravo u tim “malim” trenucima nastaje najveća promena. Ne kroz velike reforme koje ostaju na nivou sistema, već kroz mikro-pomeranja u načinu razmišljanja i delovanja ljudi koji taj sistem čine. Kada jedan stručnjak odluči da podeli svoje iskustvo umesto da ga zadrži, kada student postavi pitanje koje otvara novu perspektivu, ili kada se različite profesije nađu u istom problemu i zajedno traže odgovor — tada mreža postaje živa.

Takva mreža ne funkcioniše po principu hijerarhije, već po principu povezanosti. Nema centra koji sve kontroliše, već postoje tačke koje međusobno razmenjuju znanje i iskustvo. I upravo ta horizontalna razmena čini da sistem postaje otporniji, precizniji i humaniji.

U tom smislu, znanje prestaje da bude individualna imovina i postaje zajednički prostor. Prostor u kojem se svako znanje dopunjuje drugim znanjem, gde se različite perspektive ne poništavaju, već nadograđuju. To je trenutak u kojem saradnja prestaje da bude opcija i postaje osnovni princip rada.

„Mreža zajedničkog znanja“ se razvija upravo iz takvog razumevanja — kao prostor u kojem se ne vrednuje samo šta neko zna, već i koliko je spreman da to znanje podeli, poveže i pretvori u zajednički napredak.

Jer u konačnici, snaga jednog sistema ne meri se njegovim najjačim pojedincima, već kvalitetom veza između njih.

A upravo u tim vezama nastaje ono što najčešće nazivamo napretkom.

I u tim vezama se vidi i najdublja promena — ne samo profesionalna, već i kulturološka. Jer način na koji delimo znanje uvek odražava način na koji doživljavamo jedni druge. Kada postoji poverenje, znanje se prirodno širi. Kada postoji zatvorenost, znanje stagnira. A kada postoji strah od greške ili procene, saradnja se svodi na minimum.

Zato izgradnja mreže znanja nije samo edukativni proces, već i proces izgradnje odnosa. Odnosa koji se zasnivaju na međusobnom uvažavanju, razumevanju različitih uloga i spremnosti da se zajednički traži bolje rešenje, čak i onda kada ono nije odmah jasno.

U savremenom kontekstu zdravlja i obrazovanja, to znači i promenu paradigme — od individualne ekspertize ka kolektivnoj inteligenciji. Ne kao zamenu za stručnost pojedinca, već

kao njeno proširenje kroz saradnju. Stručnjak ostaje ključan, ali njegov doprinos dobija punu vrednost tek u interakciji sa drugim stručnjacima, drugim iskustvima i drugim pogledima.

Upravo zato mreža nije samo struktura. Ona je proces koji se stalno obnavlja. Svaki novi učesnik, svaka nova ideja i svaka nova razmena menja njenu dinamiku. I što je mreža otvorenija, to je sposobnija da odgovori na složenost savremenih izazova.

„Mreža zajedničkog znanja“ zato ne predstavlja samo okvir za edukaciju, već prostor u kojem se razvija nova profesionalna kultura — kultura u kojoj znanje nije cilj sam po sebi, već sredstvo za unapređenje prakse, sistema i kvaliteta života.

I možda najvažnije — kultura u kojoj se uspeh ne meri time koliko neko zna sam, već koliko je doprineo da drugi znaju više.

U tom preokretu vrednosti nalazi se suština savremenog profesionalnog razvoja. I u njemu počinje budućnost u kojoj znanje zaista postaje ono što je oduvek trebalo da bude — zajedničko dobro koje raste samo onda kada se deli.

Znanje koje se ne deli ostaje zatvoreno u granicama pojedinca. Znanje koje se deli — postaje pokret.

I upravo tu nastaje razlika između sistema koji samo funkcioniše i sistema koji se razvija. Prvi opstaje na rutini, drugi raste na razmeni. Prvi čuva postojeće stanje, drugi ga stalno preispituje i unapređuje.

„Mreža zajedničkog znanja“ stoji tačno na toj granici — između onoga što znamo i onoga što tek možemo da postanemo kada znanje prestane da bude lično ograničenje, a postane zajednički kapacitet.

Jer budućnost struke, obrazovanja i zdravstva neće pripadati onima koji najviše znaju pojedinačno, već onima koji najviše umeju da povežu.

A kada se znanje jednom zaista poveže — ono više nikada ne može da se vrati na staro.

To je trenutak u kojem mreža prestaje da bude ideja.

I postaje snaga koja menja sistem.

U Nišu, 12. 05. 2026.